

Perustuslakivaliokunnalle

Perustuslakivaliokunta on esittänyt minulle joitakin lisäkysymyksiä hallituksen esityksestä 173/2020 vp. Vastaan joihinkin kysymyksiin kunnioittaen seuraavasti.

- (1) Kuten olen aikaisemmin antamassani lausunnossa jo todennut ja perustellut, maksuton perusopetus ja oppivelvollisuus on perustuslain esitöissä nimenomaan kytketty yhteen. Tämä kytkentä sitoo tavallisen lain säätäjää, vaikka sitä ei ole erikseen vahvistettu perustuslain tekstissä. Sen sijaan ”perusopetusta”, johon perustuslaki takaa subjektiivisen oikeuden, jota on annettava maksuttomana ja joka muodostaa oppivelvollisuuden sisällön, ei ole kestoaltaan, sisällöltään tai järjestämistavaltaan perustuslain 16.1 §:ssä sidottu perusopetuslaissa tarkoitettuun opetukseen. Jos oppivelvollisuutta laajennetaan, samalla laajennetaan myös 16.1 §:ssä tarkoitettua maksutonta perusopetusta.
- (2) Ei ole. Kuten olen aikaisemmassa lausunnossani myös osoittanut, oppivelvollisuus ja maksuton perusopetus ovat toistensa kääntöpuolia. Perustuslain 16.1 § takaa maksuttoman perusopetuksen oppivelvollisuuttaan suorittaville.
- (3) a. Erityistä harrastuneisuutta painottavissa koulutuksissa käytettävät henkilökohtaiset välineet eivät ole yksinomaan opetusvälineiden, vaan opiskelijat käyttävät niitä myös esimerkiksi soitto- tai urheiluharrastuksessaan. Niiden jättämiselle maksuttomuuden ulkopuolelle on nähdäkseni sellaisia erityisiä piirteitä, joiden vuoksi se ei loukkaa perustuslain 16.1 §:n mukaista oikeutta maksuttomaan opetukseen.

b. Kun osallistuminen on vapaaehtoista, en pidä maksujen perimistä perusopetuksen maksuttomuuden kannalta ongelmana. Tämä kanta on sopusoinnussa myös hallituksen esityksessä selostetut apulaisoikeusasiamiehen ratkaisun kanssa.

Muihin kysymyksiin vastaamisen jätän kollegoilleni.

Sysmässä 30.11.2020

Kaarlo Tuori